QORTI TAL-MAĠISTRATI (GĦAWDEX)
ĠURISDIZZJONI SUPERJURI
SEZZJONI ĠENERALI

MAĠISTRAT DOTTOR PAUL COPPINI LL.D.

Illum It-Tlieta, 24 ta' Novembru 2015

Ċitazzjoni Numru: 21/2001 PC

Richard Attard u
martu Raffaela Attard li b'nota
tat-2 ta' Diċembru 2013 l-istess attriċi ċediet
din il-kawża limitatament għal dak li
jirrigwarda l-interessi tagħha

vs

Road Consctruction Co. Ltd.;
Victor Hili;
Joseph Grima

Il-Qorti,

PRELIMINARI

Rat iċ-Ċitazzjoni li permezz tagħha l-atturi, wara li ppremettew:

Illi nhar id-disgħa u għoxrin (29) ta' Novembru tas-sena elfejn (2000) waqt li l-attur Richard Attard kien fl-impjieg tal-konvenuti huwa safa vittma ta' inċident meta parti mil-makkinarju li kien qed jaħdem bih taret fid-direzzjoni tiegħu u kkawżatlu ġrieħi ta' natura gravi tant li għal ċerta jiem kien fil-periklu tal-mewt;

Illi barra minn hekk dawn il-ġrieħi kkawżaw debilita ta' natura permanenti fuq il-persuna ta' l-attur Richard Attard;

Illi għal dan l-inċident jaħtu l-konvenuti jew min minnhom li fost l-oħrajn:- naqsu li josservaw illi l-makkinarju li kien jaħdem fuqu l-attur ikun il-ħin kollu fi stat tajjeb ta' manutenzjoni u li ma jkun ta' periklu għal min ikun qed jaħdem fuqu; naqsu li jipprovdu ilbies protettiv lil attur; naqsu li jkun konfromi mar-regolamenti dwar is-saħħa u sigurta fuq il-post tax-xogħol tal-ħaddiema; kienu traskurati u negliġenti fir-rigward tal-kawżi prinċipali ta' dan l-inċident. Dan kif jiġi ppruvat aktar fid-dettal waqt il-kors tas-smigħ ta' din il-kawża;

Illi kawża ta' dan l-inċident l-attur Richard Attard sofra għadd ta' danni konsistenti f'danni emerġenti kif ukoll lukri ċessanti;

Illi l-atturi jridu jiġu kkompensati għal dawn id-danni;

Illi minkejja diversi interpellazzjonijiet l-konvenuti baqgħu inadempjenti.

Talbu lill-konvenuti, jew min minnhom, jgħidu għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. Tiddiikjarhom responsabbli għal l-inċident tad-disgħa u għoxrin (29) ta' Ottubru tas-sena elfejn (2000) fuq imsemmi u li fih sef korrut l-attur Richard Attard;

2. Tiddikjara illi konsegwenza ta' dak l-istess inċident l-atturi sfrew danni konsistenti kemm f'danni emerġenti kif ukoll lukri ċessanti;

3. Tillikwida dawn id-danni jekk hemm bżonn permezz ta' periti nominandi;

4. Torda lil konvenut jew min minnhom sabiex iħallsu dawn id-danni lil atturi.

Bl-ispejjeż kollha u l-VAT nklużi dawk ta' l-ittra interpellatorja tat-18 ta' Jannar 2001 u dawk ta' l-ittra uffiċċjali spedita f'Jannar 2002. Il-konvenuti kollha jinsabu minn issa mħarka għas-subizzjoni.

Rat id-Dikjarazzjoni tal-fatti tal-atturi debitament maħlufa minn Raffaella Attard.

Rat in-Nota tal-Eċċezzjonijiet tal-konvenuti li eċċepew:

1. Illi d-domandi attriċi huma nfondati fid-dritt u fil-fatt;

2. Illi l-esponenti ma kienu b'ebda mod responsabbli għall-inċident li wassal għal din il-kawża. Il-fatt li dan kien inċident sfortunat u kkaġuna danni severi lill-attur ma jfissirx li għall-istess inċident għandhom iwieġbu l-eċċipjenti jew xi ħadd minnhom.

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-Dikjarazzjoni tal-fatti tal-istess konvenuti maħlufa minn Victor Hili.

Rat id-digriet tagħha tat-3 ta' Marzu 2006 fejn innominat lill-kirurgu Dr. Antoine Zrinzo bħala espert mediku, u lil Philip Attard bħala espert mekkaniku.

Rat id-digriet tagħha tas-26 ta' April 2006 fejn innominat lill-Avukat Dottor Grazio Mercieca ħhala perit legali sabiex jidderiġi lill-espert mekkaniku fl-inkarigu tiegħu.

Rat ir-rapport tal-espert mediku ppresentat fis-17 ta' Ottubru 2006, u maħluf fid-19 ta' Mejju 2010.

Rat ir-relazzjoni tal-perit legali Dottor Grazio Mercieca li ġiet ippresentata fis-16 ta' April 2008 u minnu maħlufa fit-28 ta' Mejju 2010.

Rat ir-relazzjoni tal-perit mediku ppresentata fis-16 ta' April 2008 u maħlufa minnu fid-19 ta' Mejju 2010.

Rat in-Nota tal-attriċi tat-2 ta' Diċembru 2013 li biha ċediet il-kawża għal dak li jirrigwarda l-interessi tagħha.

Rat id-digriet ta' din il-Qorti tal-11 ta' Diċembru 2013 fejn astjeniet milli tieħu konjizzjoni ulterjuri tal-kawża sa fejn jirrigwarda l-interessi tal-attriċi.

Rat id-digriet tagħha tal-1 ta' Ottubru 2015 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat in-Noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.
Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda mismugħa u d-dokumenti u affidavits esebiti.

Ikkunsidrat:

Illi din hija kawża għad-danni magħmula mill-atturi, (illum qed titkompla mill-attur biss), in segwitu għal inċident li fih l-attur korra serjament fuq ix-xogħol.

Konsegwenza ta' dan l-inċident l-attur qed ibati minn debilita' permanenti li rrendietu inkapaċi għax-xogħol. L-azzjoni esperita hi għalhekk dik bażata fuq il-Lex Aquilia,[1] li bażi tagħha jista' jkun id-delitt, f'każ ta' *dolo,* jew il-kważi delitt, f'każ ta' c*olpa*, kif jippretendi li hu l-każ presenti l-attur.[2]

Il-**Giorgi** jgħallem f'dan ir-rigward:

"*E' detta colpa in senso generale della nostra scienza qualunque violazione di un obbligo giuridico; anche la violazione dolosa. In senso piu' ristretto la parola colpa esclude il dolo, e significa volontaria omissione di diligenza, per cui non prevediamo le conseguenze illecite di una commissione od ommissione, e violiamo senza avvedercene un nostro dovere giuridico. Pero', si dice, che l'inadempimento dell'obbligazione dipende da colpa, quando sebbene la causa dell' inadempimento sia stata l'opera del debitore medesimo, costui non ne abbia avuta la coscienza, e solo abbia mancato di quella diligenza, che egli era tenuto di usare.*"[3]

FATTI

Dan l-inċident seħħ fid-29 ta' Novembru tas-sena elfejn (2000) meta molla li sservi ta' *counter balance* f'waħda miż-żewġ rampi ta' *low loader* spartat għal fuq l-attur hekk kif kien għadu kemm tella' din ir-rampa. Dakinhar l-attur kien impjegat tas-soċjeta' konvenuta Road Construction Company Limited, u kien għadu kemm wasal bi *trailer* li fuqu kellu gaffa (JCB) fi triq f'Għajnsielem fejn kellu jsir xi xogħol ta' tqattieh u skavazzjoni fi *plo*t tal-bini.[4]

PROVI

L-unika xhud okulari ta' dan l-inċident kien <u>Steve Cutajar</u> li dakinhar kien joqgħod fl-istess triq, kien jaf lill-attur, u offra li jgħinu biex itella' r-

---

[1] 44 Dig. Del leg.aquil.IX,2
[2] art.1033 Kap.16
[3] Teoria delle Obbligazioni nel Diritto Moderno Italinao ed. 1903 vol.II. # 18 p.32-33
[4] Ara pjanta esebita mill-AIC Guido Vella, a fol.232 tal-proċess, u ritratt MX 5 a fol.126

rampi tat-*trailer*. Lis-surġent Joseph Mizzi li nvestiga l-inċident, dan ix-xhud *a tempo vergine* qallu:

"Jiena ma nahdimx mal-kumpanija Road Construction izda meta rajt lil Richard Attard jipprova jtella' ir-rampa, kien mort nejnu. Meta telgħajna ir-rampa tax-xellug il molla baqgħet isfel. Sekondi wara li l-bieba kienet fuq, il-molla telgħet wahida b'sahha kbira hu laqtittu, għollietu mbagħad waqa' għal tulu fl-art. Wara tlajt fit-trakk, tfejtu u poggejt il-gebel mar-roti biex jekk tinzel il-pressjoni tal-arja it-trakk ma jimxix."[5]

Fl-affidavit tiegħu ppresentat f'din il-kawża, l-istess xhud fisser dan l-inċident f'iżjed dettal bil-mod segwenti:

"…X'hin wasalt fejn id-dar, rajt lil Rikardu Attard xi erbat id-djar 'l fuq. X'hin rajtu huwa kien qed jirriversja biz-ziemel (u cioe' truck mingħajr kaxxa) li miegħu kellu mwahhal il-low loader u fuq il-low loader kien hemm il-hymack. Fuq il-low loader kien hemm il-martell. Rikardu Attard kien qed jirriversja fit-triq. Iz-ziemel kien qed ihares lejn Simerat Street fid-direzzjoni tal-Qala. X'hin rajtu jirriversja jiena mort fejnu. Huwa ried jirriversja z-ziemel b'tali mod biex l-id tal-hymack tgħaddi minn mal-bini u b'hekk huwa jkun jista' jaqbad il-martell bil-banju tal-gaffa li kienet imwahhla mal-hymack, idur biha u jitfa' l-martell mal-hymack gol-għalqa. Sadanittant huwa hareg mit-truck u nizzilna r-rampi sabiex il-hymack tkun tista' terga' lura bizzejjed halli tkun tista' ddur għaliex bir-rampi mtella il-hymack tkun mar-rampi ezatt. Irrid ngħid li rampi l-low loader għandu tnejn marbutin b'zewgt ihbula. Jiena hallejt habel u Rikardu Attard hall l-habel l-iehor u flimkien nizzilna z-zewg rampi. Wara huwa startja l-hymack u jiena mort nghinu fis-sens illi huwa dahal ghal gol-ghalqa u jiena tajtu daqqa t'id billi rbattlu l-martell mal-banju permezz ta' katina u xikel.

Malli rbatlu il-martell, Rikardu Attard dawwar il-hymach u pogga l-martell gol-ghalqa u jiena mort hallejtlu l-katina. X'hin hallejt il-katina, Rikardu Attard rega' dawwar il-hymack dritt, kif kien qabel fuq il-low loader.

X'hin gibed il-low loader dritta, huwa ra li ma kellux wisa' bizzejjed bejn it-triq u l-għalqa biex ihott il-hymack. Għalhekk ried iregga b'lura biex igib il-low loader fil-post biex il-hymack jinzel direttament gol-ghalqa.
Allura z-zewg rampi riedu jergghu jitilgħu f'posthom biex huwa jkun jista' jregga' il-low loader lura.

Irrid nispjega illi dawn iz-zewg rampi għandhom molla taht biex tgħin il-piz tar-rampi b'tali mod u manjera li sservi ta' kontro piz. Bdejna intellgħu rampa minnhom. Huwa kien in-naha tal-bini ihares lejn Għajnsielem u jiena in-naha l-

[55] Ara okkorrenza relattiva a fol 94 tal-process

ohra lejn id-direzzjoni tan-Nadur. Konna idejna lejn ir-rampa, ninbuttawaha 'l fuq biex ir-rampa titla'. Ir-rampa tellajniha. Jiena ergajt lura u qabbadt sigarett u offrejt iehor lil Rikardu Attard. Kont għadni lanqas spiccajt li lil Rikardu Attard għidtlu tridx sigarett, malli smajt bhal tqanziha kbira bhal ma wiehed jiehu daqqa kbira u rajt lil Rikardu fl-ajru jtir m'għola tlettax il-filata. Smajt ukoll ic-channel diehel postu wara li laqat lil Rikardu Attard.

Rikardu Attard instabat mal-art, gie fuq genbu, aktarx li laqat nagħsu mal-art u ntilef minn sensih…"[6]

L-attur li xehed għall-aħħar tal-kawża qal:

"… Jiena jidhirli li mal-kumpanija konvenuta hdimt għal madwar erba' snin u x-xogħol li kien jafdani id-direttur magħruf bhala tal-Magun kien xogħol li kont kapaci nagħmlu. Sahansitra kont inkun wahdi.

Ix-xogħol tiegħi kien li insuq it-trukkijiet u lhaqt hdimt fil-barriera bil-himac u gieli qtajt il-blat minn barra. Meta gara l-incident, niftakar li kont il-Qala u lestejt ix-xogħol hemmhekk u allura hadt il-makkinarju Għajnsielem biex inkun lest għall-għada. Pero' meta gejt biex innizzel ir-rampa twila ta' madwar seba' piedi tat-trailer li ahna konna nsejhulu il-low loader, bhal ma ssoltu kont nagħmel għaliex il-Magun ma kellux il-low loader jahdem bis-sistema tal-hydrolic, ridt noqgħod intella u nnizzel b'idi, naf li nizzilta biex innizzel il-hymac minn fuqha biex ma nhalihiex fuq il-low loader ghal lejl shih. Fil-fatt nizzilta u poggejta f'postha pero' meta gejt biex nerga' intellgha ir-rampi tal-low loader, wahda minnhom tellajtha u x'hin mort biex intella l-ohra gara l-incident.

Ngħid bil-gurament tiegħi illi l-makkinarju ma kienx fi stat ta' manutenzjoni tajba. Billi jiena generalment kont inkun bil-hymac gieli attirajt l-attenzjoni lil Magun huwa kien jgħidli issa dik ma nirrangawhiex pero' ma kienx jagħti kaz, imma dak għalih erbgħa u erbgħa tmienja. Ngħid illi l-makkinarju kollu tiegħu huwa fi stat ta' nuqqas ta'manutenzjoni kbira imma l-haddiema huma rgiel bhali li jridu jahdmu u ma tista tgħid xejn għaliex tispicca bla xogħol …"[7]

Joseph Zammit, l-espert mekkaniku nominat fl-inkjesta maġisterjali relattiva għal dan l-inċident biex jeżamina t-*trailer* in kwistjoni, wasal għal dawn il-konklużjonijiet:

"… (4) Illi mill-ezamijiet teknici li l-esponent ghamel fuq is-sistemi tar-rampi sab li dawn jahdmu b'sistema manwali u ghandhom sistema ta' molol biex jahdmu bhala kontra piz ghar-rampi biex min ikun qieghed inizzel u jtella' din ir-rampa, dawn il-molol jiehdu l-parti l-kbira tal-piz ta-rampi.

[6] Ara affidavit a fol.13 -14 tal-process
[7] Ara affidavit tieghu esebit bhala Dok.RA 1 a fol.511

(5) Illi bis-sistema kif fuq deskritta, dawn ir-rampi jistghu facilment jittellghu u jitnizzlu minn persuna wahda ta' sahha.

(6) Illi mill-istess ezamijiet teknici li l-esponent ghamel fuq dawn ir-rampi, instab li fuq ir-rampa tax-xellug, fuq ic-cappetti u is-swivel taghha instab tghawwig ikkagunat minn daqqa jew daqqiet fuqu li dan seta' effettwa il-funzjoni taghha.

(7) Illi fil-fehma tal-esponent l-incident gara billi l-molla ta' sahha kbira li tinsab armata fuq wara sabiex terfa u tiehu il-piz massimu, din minhabba it-tghawwig fic-cappetti wehlet u f'daqqa wahda u vjolentement telghet u hadet maghha lill-istess Richard Attard."[8]

Quddiem din il-Qorti l-istess espert kompla jelabora:

" Jiena kkonstatajt illi t-tghawwig li sibt u l-hsara li sibt fuq ir-rampa tan-naha tax-xellug ma kinitx kagun ta' l-istess incident ta' dak inhar … peress li kien diga' akkumulat bis-sadid … Ikkonstatajt illi l-incident seta' gie kkagunat minhabba dak it-tghawwig li jiena sibt fuq dawk ic-cappetti …. Din (b'referenza ghar-rampa) tahdem b'sistema ta' kontrapiz, manual, billi tigbidha, li bniedem ikun daqsxejn wahdu tajjeb, imbghad isir balance biex tmur f'postha n-naha l-ohra. Issa moment dik il-molla li taghmel dak ix-xoghol tal-kontrapiz wehlet. Kull ma stajt nikonstata minhabba li wehlet hija kagun ta' dak it-tghawwig. Pero' meta jiena ppuvajtha qatt ma wehlitli…"[9]

<u>Lawrence Cachia</u> mill-Occupational Health and Safety Unit tad-Department of Industrial and Employment Relations, xehed li huwa aċċeda fuq il-post l-għada li sehh l-inċident, flimkien mal-esperti l-oħra nominati mill-maġistrat inkwirenti. Fuq il-post kien hemm ukoll id-diretturi tal-kumpanija konvenuta. In segwitu għal dan l-aċċess bagħat ittra lil Victor Hili, wieħed mid-diretturi tal-kumpanija fejn wissieh bil-mod segwenti:

"…Ensure that the lowloader used in connection with this accident be given attention. In particular the spring loaded ramp, as verbally communicated to you and Mr. J Grima during our inspection.

You are to repair or replace the main shaft bearing, align the supporting arm (left side)…" [10]

---

[8] Ara kopja tar-rapport tekniku tieghu a fol.192 -193 tal-process
[9] Ara xhidea tieghu a fol. 175 -176
[10] Ara kopja ta' din l-ittra esebita bhala Dok.LC 1 a fol.163

Din l-ittra ntbgħatet peress li fuq il-post seta' jikkkonstata li "*parti mill-bearing (*tar-rampa li kienet mgħollija*) hemm min isejhila swivel, … kienet mghawwga.*"[11]

Minn naħa tiegħu l-espert mekkaniku Philip Attard, nominat minn din il-Qorti, wara li eżamina dan it-*trailer* fit-30 ta' Novembru 2007 (u ċioe' seba'snin wara li seħħ l-inċident), u ra wkoll il-provi prodotti f'din il-kawża, kkonkluda:

"1. Illi minn ezamijiet teknici rrizulta li nnotajt laxk, tgħawwig u daqqiet li jidhru li gew ikkagunati minn snin shah ta' uzu.

2. Illi saru manuvri tal-hymac JCB (chain driver) biex jitnizzel il-martell (pneumatic drill) fuq il-low loader li holoq kripazzjoni fuq in-naha ta' wara fejn hemm is-sistema tal-molla b'mekkanizmu li sservi ta' kontra piz.

*3. Illi l-marki li gew innotati fuq it-tarmak hdejn is-sieq tal-istess mekkanizmu (*ara pjanta tal-AIC Vella*) gew krejati bl-istess moviment.*

4. Illi fil-fehma tiegħi bil-krepazzjoni li nholqot fuq is-sistema tal-molla, hemm possibilta' kbira li wehlet għal mument, imbagħad sparat f'daqqa u kien b'hekk illi seta' sehh l-incident fejn l-operatur Richard Attard kien il-vittma."[12]

Il-konvenut Joe Grima, wieħed mid-diretturi tas-soċjeta' Road Construction Company Limited, li pero' ma kienx fuq il-post meta seħħ l-inċident, xehed fuq dak li fil-fehma tiegħu jahseb li ġara. Huwa qal:

"… Richard Attard kien jahdem maghna, kien igorr il-gaffa u jahdem biha u li naf jien dakinhar meta mar Ghajnsielem biex, fejn insomma sar l-incident, x'hin mar biex inizzel il-gaffa saqha, kien nizzel ir-rampi diga' u saqha bicca minn fuq il-karru biex jinzel u xi hadd qallu li mhux hemm ried jinzel,ried jinzel xi erbghin (40) jew hamsin (50) pied iktar 'il fuq, ried jitharek minn hemm. U l-gaffa peress li kienet imxiet lejn ir-rampi biex tinzel, hemm qishom palette li jidhru fir-ritratti biex il-karru ma jinzilx go l-art, izommuh bhala sieq (ara ritratt PG 9 a fol.453) *u x'hin mar biex itella' r-rampa, dik titla' bil-molla, jigifieri ma jkollokx bzomm ghajnuna, titla', ittellaghha wahdek, peress li kellha din is-sieq maghmula mal-art ma ghiniethiex ir-rampa biex titla' u hu ghajjat lil xi hadd biex jghinu…U x'hin telghuha, ghax kienet tqila minghajr, peress li l-molla ma kinitx qieghda tghinhom, x'hin tellaghwha mar imiss din is-sieq u din is-sieq kienet maghfusa mal-art, ma kinitx issikkata hafna mal-art ghax il-gaffa*

[11] Ara xhieda tieghu a fol.154
[12] Ara rapport peritali tieghu a fol. 449 - 451

ma kinitx qieghda fuqha ghal kollox, kienet imcaqalqa ftit minn postha u l-hadida taret 'il fuq."[13]

RESPONSABILITA'

L-attur jikkontendi illi jahtu għal dan l-inċident il-konvenuti, jew xi ħadd minnhom, talli ma ħadux ħsieb jassikuraw li l-mekkaniżmu fir-rampi ta' dan il-*low loader* jiffunzjonaw sew u ma jkunux ta' periklu għal min ikun qed jagħmel użu minnu biex jagħbbi l-inġenji tal-kostruzzjoni fuqu. Jista' jingħad mill-ewwel li l-konvenuti fil-kwalita' personali tagħhom ma jistgħu jinstabu ħatja ta' ebda għemil in konnessjoni mal-inċident mertu ta' din il-kawża. Kulħadd jaqbel li l-attur kien impjegat tal-kumpanija konvenuta meta seħħ dan l-inċident, u li dak il-ħin huwa kien qed jagħmel xogħol fuq inkarigu tagħha. Irid għalhekk jiġi stabilit jekk kienx hemm xi nuqqas da parti ta' din il-kumpanija fil-mod kif kienet qed iżżomm l-inġenji tagħha u jekk dawn kienux fi stat tajjeb biżżejjed ta' manutenzjoni biex ikunu jistgħu jintużaw mingħajr perikolu għall-ħaddiema tagħha.

Fil-qasam tad-dritt ċivili fejn tidhol ir-responsabilita' akwiljana, l-prinċipju huwa li persuna twieġeb għall-ħsara li tiġri bi ħtija tagħha.[14] Il-liġi tistipula li jaħti ta' għemil bħal dan kull min ma jużax il-prudenza, id-diliġenza u l-ħsieb ta' missier tajjeb tal-familja.[15] Dan in-nuqqas ta' diliġenza jew għaqal jirriżulta wkoll fejn wieħed jonqos minn dmir impost mil-liġi, wkoll jekk dak li jagħmel ikun mingħajr il-ħsieb li jagħmel id-deni.[16] Ta' dan in-nuqqas irid jagħmel tajjeb għall-ħsara konsegwenzjali. Din wara kollox hija meqjusa bħala l-għajn ewlenija li fuqha tinbena r-responsabilita' ċivili mnissla mill-għemil doluż jew kolpuż.[17]

Intqal ukoll mill-qrati tagħna illi:

*"Hu ghalhekk importanti ghall-finijiet ta' din il-kawza li jigi precizat f'hiex tikkonsisti l-kolpa f'kaz ta' fatt dannuz li minnu torigina l-**azzjoni akwiljana**;*

*Hemm diversi definizzjonijiet fid-dottrina tal-'colpa', izda kif jesprimmi ruhu l-**Carrara** (Progr.Parte Gen. Vol. I.para.80): 'Si mutino come piace le formule, ma il tripode sul quale s'asside la colpa sara' sempre questo: **(1) volontarieta' dell'atto, (2) mancata previsione dell' effetto nocivo, (3) possibilita' di***

[13] Ara xhidea tieghu a fol.517 -518
[14] Art.1031 Kodici Civili
[15] Art.1032(1) ibid.
[16] Art.1033 ibid.
[17] Michael D'Amato noe vs Filomena Spiteri: P.A. 3.10.2003

prevedere'*. Fil-para. 83, dan l-awtur jirribadixxi illi* ***'ma essenza della colpa sta tutta nella Prevedibilita'****;*

Din hi n-nozjoni tal-'colpa' tradizzjonalment aċċettata fis-sistema legali malti, cjoe' dik bazata fuq il-prevedibilita'. Hu sewwa u logiku li jkun hekk; ghaliex il-prevedibilita', bhal distinta mill-previzjoni, isservi biex tiddistingwi l-colpa' mid-dolo; u l-konkors taghha jiddifferenza l-kolpa mill-kaz fortuwitu. Dan hu l-koncett tal-awturi l-aktar akkreditati, fosthom, minbarra dak fuq citat, ***Chironi*** *- 'Colpa Extra-Contrattuale'; il-****Pincherle*** *p.105. Manuale Dto.Penale, para.49 - 51;* ***Arabia****, Princip. Dto. Pen., pag.127, para.101;* ***Giuliani,*** *Istituz. Dto. Crim. p.80 et seq.;* ***Brusa****, Saggio d'una dottr. gen. del reato p.101; u l-****Crivellari****, Cod.Pen., Vol.III .para.32;*

*Din il-Qorti hi a konjizzjoni tal-fatt li xi awturi moderni riedu jissotitwixxu dan il-kriterju tal-prevedibilita' b'nozzjonijiet ohra … izda jghid sewwa f'publikazjoni recenti (1956),il-****Barsiello****, Primo Presidente Corte Suprema di Cassazione, fil-ktieb tieghu "I limiti della Responsabilita' per Danni' p.299: - 'Senonche' bisogna sempre tener presente che quando si voglia approfondire la natura della condotta che viene definita negligente, imprudente e simili, quando si voglia valutare la efficenza della causa non da un punto di vista astratto e meccanico, ma agli effetti di farne derivare la responsabilita', non si puo' fare astrazione dalla disamina, se,nel caso, l'effetto era prevedibile. Il criterio della prevedibilita' o non dell'evento in conseguenza della condotta possa o non qualificarsi imprudente, negligente, e simili; ed e' percio che coloro che avversano la enunciata antica teorica non possono fare astrazione, sia pure con altro linguaggio, dal 'prevedibile', quando si fanno a precisare i limiti del fatto colposo.*"[18]

Ġie affermat ukoll illi:

"Illi sabiex tirnexxi azzjoni għad-danni iridu jiġu ippruvati erba' elementi:

(1) il-fatt dannuż illeċitu;

(2) l-imputabbilita tal-istess fatt għal min ikun għamlu;

(3) id-dannu ikkaġunat minn dan l-istess fatt u

(4) id-"dolus" jew "culpa" da parti ta' min ikun għamlu."[19]

---

[18] Annunziato D"Amato et vs Joseph Camilleri et. (1958); kollez. Vol.XLII I.80.
[19] Agius vs Busuttil: Appell:14.12.1982

Għalhekk ikun hemm ir-responsabbli għad-danni jekk tiġi ippruvata konnessjoni loġika ta' kawza u effett bejn l-att u d-danni kkagunati minn l-istess att.

Illi in linea ta' prinċipju jinsab enunċjat li *"hu mprexxindibbilment rikjest sabiex ikun hemm lok ghad-danni li jkun hemm ness ta' kawzalita bejn il-fatt kolpevoli u l-konsegwenza dannuza."* (kollez. Vol. XLIV P1 p.343).

Is-soċjeta' konvenuta ma kienet xejn ħlief l-*employer* tal-attur. Bħala tali kellha l-obbligu li tipprovdi lill-ħaddiema tagħha *a safe place of work*. Intqal a propositu mill-qrati tagħna illi:

"Il-principji li jirregolaw ir-responsabilita` ta' sid ta' intrapriza biex ihares is-sahha tal-impjegati tiegħu huma ben stabiliti fil-gurisprudenza. Fil-kawza ingliza ***'Wilsons and Clyde Coql Co. vs English'*** *deciza mill-House of Lords fl-1937, Lord Maugham osserva:* ***'In the case of employments involving risk ... it was held that there was a duty on the employer to take reasonable care, and to use reasonable skill, first, to provide and maintain proper machinery, plant and appliances, and works; secondly to select proper skilled persons to manage and superintend the business and thirdly to provide a proper system of working****.' "Fil-kawza* ***'Calleja vs Fino'*** *deciza minn din il-Qorti fl-10 ta' Ottubru 1980, gie kwotat b'approvazzjoni li:* ***'It is the employer's duty to provide a safe system of work Any injury to which the employee has not contributed would be the sole responsibility of the employer. The fact that the system adopted had been in use for years without incident, is not proof that the system is safe: the accident in question justifies this.****"*[20]

Il-kwistjoni li trid tiġi riżolta f'dan ir-riward hija jekk dak li ġara seħħx minħabba ħsara fil-mekkaniżmu tal-molla tar-rampa tax-xellug tat-*trailer* tal-kumpanija konvenuta, dovut minħabba nuqqas ta' manutenzjoni fih, kif qed isostni l-attur, inkella kienx hemm xi nuqqas ta' ħila jew traskuraġini da parti tal-attur stess li wassal biex din il-molla taret għal fuqu, kif jikkontendu l-konvenuti.

M'hemmx dubbju li r-rampa in kwistjoni u l-mekkaniżmu ta' kontropiż tagħha kienu fi stat ta' manutenzjoni fqira. Dan ikkonstatah l-espert mekkaniku Joseph Zammit l-għada li seħħ l-inċident. Iċ-ċappetti kienu mgħawwġa u msadda, u l-kontro piż kien nieqes mill-lubrikazzjoni. Anke l-espert mekkaniku nominat minn din il-Qorti, ammetta li l-

[20] Charles Farrugia vs Malta Investmnets Management Company Limited: P.A. 9.10.2003; ara wkoll: Eugenio Cassar vs Hallett Construction Ltd.: P.A. 29.05.2001; Gordon Spiteri vs Waste Control Services Ltd. :P.A. 25.01.2000; u Carmelo Cini vs Carmel Cacopado noe.P.A. 5.10.1999

krepazzjoni li wasslet lill-molla tar-rampa tax-xellug biex teħel, setgħet kient dovuta għal *wear and tear* u nuqqas ta' manutenzjoni. L-uffiċċjal mid-Dipatiment tal-Occupational Health and Safety wkoll ħass il-ħtieġa li jiġbed l-attenzjoni tal-kumpanija konvenuta sabiex tagħmel ir-riparazzjonijiet meħtieġa fuq il-mekkaniżmu tar-rampi tat-trailer. Għal xi raġuni x'ħin l-attur ġie biex itella' r-rampa tax-xellug, il-kontra piż weħel u ma telgħax mar-rampa, imma spara 'l fuq ftit sekondi wara. Dan ġara minħabba n-nuqqas ta' manutenzjoni msemmija, jew għax is-sieq (palette) tiegħu momentarjament weħlet mal-art minħabba li l-attur tefa' piż żejjed fuqha bil-manuvri tal-gaffa fuq it-*trailer*, kif jemmnu li ġara l-konvenuti?

L-unika persuna li setgħet tgħid x'ġara tassew kien Steve Cutajar. Dan iddeskriva b'mod tassew dettaljat il-manuvri kollha li saru sakemm seħħ l-inċident. Wieħed jifhem li l-attur li spiċċa ntilef minn sensieh u baqa' ħamest ijiem f'koma ma setax jiftakar id-dettalji kollha ta' dak li ġara, speċjalment meta għamel l-affidavit tiegħu ħdax il-sena wara. Il-konvenut Grima ma kienx presenti, u dak li xehed huwa biss spekulazzjoni.

Jirriżulta minn dak li fisser ix-xhud Cutajar li r-rampi tat-*trailer* kienu tniżżlu biex il-*pneumatic drill* (li ma jistax jintrefa' bl-idejn minħabba t-toqol tiegħu) ikun jista' jitniżżel minn fuq it-*trailer* u jitqiegħed fl-għalqa fejn kellu jsir it-tqattiegħ tal-blat. Dan għaliex l-attur ma setax jimmanuvra l-banju tal-JCB li miegħu ntrabat dan id-*drill* jekk mhux billi jniżżel ir-rampi. Billi mbagħad biex jitniżżel il-JCB stess, ried jitressaq lura t-*trailer*, l-attur bl-assistenza tax-xhud, bdew itellgħu ir-rampi ħalli t-*truck* li kellu t-*trailer* mqabbad miegħu ikun jista' jinstaq 'il barra. Il-molla tar-rampa tax-xellug spartat hekk kif l-attur, bl- għajnuna tax-xhud, kien għadu kemm tella' din ir-rampa. Kif jidher sew fir-ritratti Dokti. MX 5 a fol. 126 u MX 12 a fol. 134, il-JCB kien għadu ma ċċaqlaqx mill-posizzjoni tiegħu qiegħed imiss mal-parti ta' quddiem tat-*trailer*. M'hemm ebda evidenza ta' dak li sostna l-konvenut Grima fix-xhieda tiegħu, li l-JCB kien ġia tressaq għal fuq ir-rampi u kkawża *stress* fuq il-molla tar-rampa tax-xellug, li momentarjament is-sieq tagħha weħlet mal-art qabel spartat il-fuq. Wisq inqas jista' jiġi aċċettat is-suġġeriment li sar fin-Nota ta' sottimissjonijet tal-konvenuta fis-sens illi l-attur ddeċieda li jċaqlaq it-*truck* bir-rampi tat-*trailer* imniżżlin, b'tali mod li s-sieq tal-molla weħlet mal-art. Huwa minnu illi l-perit Guido Vella ndika *dent* fl-art fejn kien hemm is-sieq ta' din il-molla.[21] Imma dan mhux neċessarjament ifisser li l-molla weħlet mal-art. Terġa', ma kien hemm ebda sinjal simili taħt ir-

[21] Ara pjanta redatta minnu, a fol. 232

rampa l-oħra, li wieħed jifhem li kien ikun hemm kieku il-JCB kien ġia beda jitniżżel fuq ir-rampi, jew iċċaqlaq bir-rampi mniżżlin, kif qed isostnu l-konvenuti. Barra minn hekk wieħed għandu jippretendi li r-rampi tat-*trailer* għandhom ikunu kapaċi jifilħu ċertu *stress*, ġialadarba huma ntiżi biex ripetutament jgħaddu minn fuqhom inġenji bħal dak li kien hemm fuq dan it-*trailer*. Anke kieku l-attur ħarrek il-JCB fuq it-*trailer*, żgur li qatt ma seta' jimmaġina li b'daqshekk ser jikkawża ħsara fuq il-molol tar-rampi. Sinjifikanti wkoll dak li xehed Steve Cutajar, fis-sens li meta mar biex jgħin lill-attur, dan ikkumentalu li dik ir-rampa kienet qed terġa' tittanta.

Kollox jindika għalhekk li l-kawża ta' dan l-inċident kienet in-nuqqas ta' manutenzjoni fuq ir-rampa tax-xellug ta' dan it-*trailer* u l-mekkaniżmu tal-kontro-piż tagħha. Ma jfisser xejn li inċident bħal dak in eżami qatt ma kien seħħ qabel, għax kif qalet il- Qorti ta' l-Appell, "…***l-abbuz tal-bwona fortuna fl-imgħoddi ma jistgħax jiggustifika n-non-kuranza tal-prezent***…"[22]

In vista ta' dan, ma tħossx li tista' tiġi attribwita ebda negliġenza jew nuqqas ta' ħila fil-konfront tal-attur. Dan kien ilu mpjegat mas-soċjeta' konvenuta f'dan ix-xogħol għal iżjed minn erba' snin u ċertament kien jaf il-mestier tiegħu sew.

F'dawn iċ-ċirkostanzi hija l-fehma ta' din il-Qorti li għal dan l-inċident taħti unikament is-soċjeta' konvenuta li naqset li tassikura li l-inġenji li bihom kellhom jaħdmu l-impjegati tagħha jkunu miżmuma fi stat tajjeb ta' manutenzjoni biex jiġi assikurat li ma jkunux ta' perikolu għalihom.

LIKWIDAZZJONI TA' DANNI

Fil-liġi tagħna l-likwidazzjoni tad-danni hija regolata bl-artikolu 1045 tal-Kodiċi Ċivili. Kif ġie osservat mill-qrati tagħna, f'din il-materja ma hemmx regoli fissi u nflessibbli, ma hemmx *quantitative scale* tad-danni, għax kollox jiddependi miċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ. Is-somma tad-danni hi rimessa għall-arbitriju prudenzjali tal-Qorti, fil-limiti stabbiliti mil-liġi.[23] Fl-eżerċizzju ta' din id-diskrezzjoni tagħha, il-Qorti qabel ma tasal biex tiffissa l-ammont, għandha tħares lejn iċ-ċirkostanzi molteplici, u tista' ukoll utilment tuża bħala *tests* biex tikkontrolla ċ-ċifra finali, d-diversi modi ta' kompitu suġġeriti mill-ġurisprudenza estera f'dan ir-rigward, mingħajr ma tivvinkola ruħha b'xi wieħed minnhom

[22] Annunziato D'Amato et vs Joseph Camilleri et. (Appell 1958); kollez. Vol. XLII.i.83
[23] Savona vs Asphar: Appell:23.6.1952

partikolari, sabiex b'dan il-mod ikun dejjem hemm ċerta elastiċita' ta' kriterju adattabbli għall-partikolaritajiet ta' kull fattispecie.[24]

Skond il-liġi tagħna l-likwidazzjoni tad-danni tinqasam f'żewġ aspetti: id-danni attwali (*damnum emergens*) u t-telf ta' qliegħ futur (*lucrum cessans*).

Damnum Emergens: Ma jidher li hemm ebda kontestazzjoni dwar l-ispejjeż reklamati mill-attur. Dwar dawn laħqet xehdet Raffaella Attard, fil-bidu tal-kawża, meta kienet għadha attriċi. Dawn kienu jinkludu spejjeż għall-kura li kienet meħtieġa biex jiddewwa zewġħ, u huma kompatibbli mal-feriti li ġarrab. Is-somma mitluba tlaħħaq Lm2632.22ċ, jew aħjar illum €6131.42ċ.[25] M'hemm l-ebda raġuni għaliex dawn m'għandhomx ikunu ripetibbli.

Lucrum Cessans: Dwar il-metodu kif jiġi komputat dan it-telf futur, ma hemm l-ebda regola fissa u l-qrati tagħna adottaw diversi kriterji. Kif intqal piuttost reċentement mill-Qorti ta' l-Appell: "*Jinghad illi l-qrati taghna fil-pronuncjament taghhom dwar kriterji li ghandhom jintuzaw biex jaghmlu tajjeb ghall-incertezzi ta' likwidazzjoni ta' danni li f'kazijiet simili dejjem jaghtu lok ghalihom, qatt ma rrinuzjaw għall-fakolta' diskrezzjonali taghhom….. Diversi drabi l-qrati taghna segwew il-principji enuncjati fil-kawza 'Butler v.Heard'*.[26] Imma kif ġie enfasizzat f'sentenza oħra ta' dik il-Qorti, ċċitata favorevolment fis-sentenza tagħha f'dik il-kawza:

"Il-Qorti tara li fil-gurisprudenza taghna gie kemm il-darba mishuq li minkejja certi principji li jirrizultaw mill-gurisprudenza, dejjem ghandu jkun hemm certu elasticita' ta' kriterji billi l-pronunzjament fil-likwidazzjoni in kwistjoni huwa wiehed ta' probabilita'. Inoltre, id-danneggjat jinghata somma kapitali darba wahda biss, li meta tinghata b'sentenza m'hijiex aktar soggetta ghal ebda revizjoni. Ghalhekk din is-somma kapitali trid tkun tikkorispondi kemm jista' jkun mar-rejalta'.[27]

Għal numru ta' snin il-qrati tagħna fil-maġġior parti tal-każi segwew rigorożament il-metodu stabilt għall-ewwel darba fil-kawża "**Butler vs Heard**". Din il-kawża tagħat oriġini għal dak li jisejjaħ il-***multiplier system*** li fiha l-perċentwali tad-debilita' u l-qliegħ annwali tal-korrut jiġu moltiplikati bis-snin tal-ħajja lavorattiva bażata fuq il-*life expectancy* tiegħu miżjud b'perċentwali biex tagħmel tajjeb għall-inflazzjoni u żiediet fil-pagi, u b'riduzzjoni ta' ċertu ammont minħabba l-*lump sum*

---

[24] Carmelo Fenech vs Antonio Galea;vol.XL.I.73; Francis Galea vs. Bartolomeo Grech;vol.XLII.II.1019
[25] Ghad-dettalji relattivi ara l-affidavit taghha a fol. 32 tal-process u Dok.RA 10 a fol. 36 - 38
[26] Carmelo sive Charles Micallef et vs Richard Spiteri et: Appell:15.1.2002

payment. F'dawn l-aħħar snin pero' dan il-metodu ta' kalkolazzjoni ġie modifikat sabiex ikun iktar rejalistiku u jieħu konsiderazzjoni aħjar taċ-ċirkostanzi taż-żmienijiet attwali.[28]

Fil-każ in eżami nsibu illi l-vittma kien għadu kemm għalaq wieħed u erbgħin (41) sena meta seħħ l-inċident mertu tal-kawża (twieled 14 ta' Novembru 1959).[29] Huwa ġie ċertifikat mill-espert mediku nominat mill-Qorti li jbati minn debilita' permanenti fil-grad ta' ħamsa u ħamsin fil-mija (55%).[30] Fil-kawżi li segwew is-sentenza f'Butler vs Heard b'mod rigoruż, il-ħajja lavorattiva ma kienitx tiġi kkalkolata a bażi tas-snin kollha li kien għad baqagħla taħdem il-vittma, kieku ma seħħx l-inċident, imma normalment kienet tittieħed ħajja lavorattiva ta' għoxrin (20) jew ħamsa u għoxrin (25) sena. Illum il-ġurnata pero' meta l-*life expectancy* twalet sostanzjalment, tant illi ħafna pajjiżi qed itawwlu wkoll l-eta' tal-pensjoni, ma baqa' ebda raġuni għaliex il-ħajja lavorattiva ma tiġix kalkolata kollha.[31] Il-Qorti taqbel mal-attur li l-*multiplier* f'dan il-każ għandu jkun ta' għoxrin (20) sena, peress li għandu jiġi presunt li l-attur, li kien b'saħtu qabel ma seħħ dan l-inċident,[32] kien ser jibqa' jaħdem sal-eta' tal-pensjoni.

Mill-*pay slips* esebiti tal-attur jirriżulta li dan kien qed idaħħal paga bażi ta' Lm286 fix-xahar,[33] li fi flus korrenti jġibu: €666.38ċ u li allura jlaħħqu €7996.56ċ fis-sena. Hawnhekk il-Qorti taqbel mal-konvenuti li m'għandux jittieħed in konsiderazzjoni xi *overtime* li jkun għamel l-attur, għax dan u xi *allowances* li jista' jingħata l-impjegat minn żmien għall-ieħor, huma elementi inċerti li dwarhom ma hemm ebda garanzija li ser jibqgħu jingħataw bi dritt u mingħajr ebda interruzzjoni.[34]

Għalhekk l-ammont dovut irid jinħadem hekk: €7996 (paga bażi) x 20 (snin ta' ħajja lavorattiva li kien għad baqagħlu l-attur) x 55% (debilita'permanenti) x 120% għar-rata ta' inflazzjoni = €105,547. Normalment jitnaqqas is-solitu kwint (1/5) minħabba l-*lump sum payment,* pero' tenut kont id-dewmien sabiex tinqata' din il-kawża, bl-ebda ħtija tal-atturi, hija l-fehma ta' din il-Qorti li issa m'għandu jinqata' xejn mis-somma dovuta għal dan il-fini.

---

[27] Francis Sultana vs. John Micallef et noe.et :Appell: 20.7.1994
[28] Emanuel Mizzi vs Carmel.Attard: sentenza ta' din I-Qorti tat-13.5.2003
[29] Ara relazzjoni ta' Dr. Anthony Zrinzo a fol.411
[30] Ara rapport mediku ta' Dr.Antoine Zrinzo a fol. 411 -419 tal-process
[3131] Agius ve Galea et noe. , Kummerc: 11.07.1989; Buttigieg vs Azzopardi, Kummerc: 25.07.1989; Mario Camilleri vs Mario Borg, Prim'Awla: 8.05.1990
[32] Ara xhieda tat-tabiba Dr. Natalie Gatt Ellis, fol. 47 - 52, li kkonfermat li mill-medical records tal-attur, jirizulta li dan ma kellu ebda debilita' precedenti
[33] Ara pay slip ta' Mejju 2000, a fol.34
[34] Ara Vincent Cutajar vs Alfred Scicluna, konfermata fl-Appell fis-6.06.1997

Il-konvenuti jikkontendu li l-attur għandu jingħata biss nofs l-ammont likwidat bħala danni, u dan għax huma kienu ttransiġew mal-attriċi fil-mori tas-smiegħ ta' din il-kawża.[35] L-attur da parti tiegħu isostni li dan il-ftehim kien *res inter alios acta* u m'għandux jippreġudika d-dritt tiegħu li jirċievi kwalunkwe ammont li jiġi likwidat minn din il-Qorti fl-intier tiegħu. Imma kif tajjeb qalu l-konvenuti fin-Nota ta' sottomissjonijiet tagħhom f'dan ir-rigward:

"Il-fatt illi mart l-attur ma sfatx feruta fl-incident ma jfissirx illi hija ma hix ukoll il-vittma jew li hi totalment estranja għall-kaz. Li kieku kien hekk, ma kenitx tidhol bhala attrici f'din il-kawza.

Huwa fatt illi kawza tal-incident, naqas id-dhul tar-ragel. Imma huwa stabilit fl-artikolu 1320 tal-Kap.16 li:

'1320. Fil-komunjoni tal-akkwisti jidħlu –

(a) ***Dak kollu li ż-żewġ partijiet miżżewġa jakkwistaw bix-xogħol jew bil-ħidma tagħhom****.'*

Ghaldaqstant it-telf li sofra l-attur ma sofriehx huwa wahdu, imma sofrietu l-komunjoni tal-akkwisti bejnu u bejn martu. Martu kienet socju ugwali miegħu f'dik il-komunjoni, u kwindi lilha jmissha nofs minn dak kollu kompriz fiha."[36]

Għalhekk, ġialadarba l-attriċi aċċettat il-kumpens offrut lilha mis-socjeta' konvenuta, u konsegwement ċediet il-kawża għal dak li jrrigwarda l-interessi tagħha, huwa dovut lill-attur nofs mill-ammont li ġie likwidat.

RI-EPILOGU

Għaldaqstant l-ammont totali pagabbli u likwidat in linea ta' danni kkaġunati per konsegwenza ta' l-inċident mertu ta' din il-kawża, huwa s-segwenti:

1.	Damnun emergens:	€6,131	+
2.	Lucrum Cessans:	€105,547	
	Total ta:	€111,678	

Billi pero', kif ingħad l-atturi għandu jieħu biss nofs dan l-ammont, is-somma dovuta lilu hija ta': €55,839.

[35] Ara kopja ta' skrittura privata tad-29 ta' Novembru 2013, esebita a fol. 604 - 606
[36] Ara Nota ta' sottomissjonijiet a fol. 659 -660

Għal dawn il-motivi tiddeċidi l-kawża billi:

1. Tilqa' l-ewwel talba u tiddikjara lis-soċjeta' konvenuta Road Constuction Company Limited responsabbli għall-inċident tad-29 ta' Novembru 2000 li fih safa' korrut l-attur Richad Attard;

2. Tiddikjara illi konsegwenza ta' dan l-istess inċident l-attur sofra danni konsistenti kemm f'danni emerġenti kif ukoll lukri cessanti;

3. Tillikwida l-ammont dovut lill-attur in linea ta' danni minħabba dan l-inċident fis-somma ta' ħamsa u ħamsin elf, tmien mija disgħa u tletin euro (€55,839); u

4. Tikkundanna lill-istess soċjeta' konvenuta sabiex tħallas lill-attur s-somma hekk likwidata; bl-imgħaxijiet legali mid-data ta' din is-sentenza sad-data tal-pagament effettiv.[37]

Bl-ispejjeż kollha u l-VAT, inklużi dawk ta' l-ittra interpellatorja tat-18 ta' Jannar 2001 u dawk tal-ittra uffiċċjali spedita f'Jannar 2001, kontra l-istess soċjeta' konvenuta.

(ft) Paul Coppini
Maġistrat

(ft) Silvio Xerri
D/Reġistratur

Vera Kopja

Għar-Reġistratur

[37] Ara f'dan ir-rigward is- sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kawża: "Carmelo Dingli et. vs Kontrollur tad-Dwana et. deciza fis-27.03.2009